

goče „politično-gospodarsko društvo“. Tako bi dajalo v resnici s časom lahko koristi na dve strani: v političnih in gospodarskih rečeh. — Po nekaterih krajih živi več ljudi v „divjem zakonu“ in to na veliko pohujšanje in škodo poštenih kmetov. Tu bi bilo pač treba, da poseže gospôda iz Celovca med nje, veliko bolj, kakor da se ustavlja slov. šoli. — Kranjski dež. zbor je vzprejel postavo, vsled katere se vzviša učiteljem na ljudskih šolah plača, ali vsem ni storil dež. zbor po volji, tistim ne, ki dobijo najnižjo. No visoka le-ta, 330 gld., v resnici ni. — Razpor med Slovenci na Primorji se vleče še naprej, najbrž pa ne čez novo leto. Kakor se kaže, krive so ga najbolj osebne mržnje in to je dovolj žalostno. — Novi ces. namestnik v Trstu ni nič kaj tamošnjim Slovencem po godu, vendar pa se jim dozdeva, da bode vsaj bolji, kakor je bil Depretis. — V Buzetu, mestu v Istri, imajo sedaj hrv. odvetnika, dr. Trinajstića. Njegovi italijanski tovariši niso ga veselili, tembolj pa hrv. ljudstvo v celem okraju. — V Zagrebu dela vlada z vso silo na to, da dobi njena stranka pri bližnjih volitvah večino v mestnem zastopu. No to ni čudno, ali čemu priporoča najbolj žide in druge može, čijih imena niso hrvaška, volilcem? To je gotovo čudno. — V ogerskem drž. zboru je skrajna levica, t. j. poslanci, katerim še je minister Tisza premalo Madjar, sedaj izpoznala, da to ni resnica in torej misli, da jej ni treba več siliti va-nj, naj odstopi. Kdo se naj ne smeje pri tem?

Vunanje države. Ruski poslani Izvolzki biva sedaj v Rimu ter se pravi, da je sedaj pogodba sv. Očeta z ruskim carom gledé kat. cerkve v Rusiji že blizu gotova. — V italijanskem drž. zboru se dela postava, ki vzame kat. duhovščini pravico do uprave pobožnih ustanov ter jo daje samo državi. Italija stori s to postavo eno krivico več kat. cerkvi, sebi pa menda z njo ne pomaga veliko ali, kar je verjetno, hodi njej za to, da se polasti denarja, kar ga leži v pobožnih ustanovah. — Francozi še niso pozabili vojske z Nemci in radi bi jim povrnil „tepeško“, ali sami so za to preslabi, zaveznika pa ni od nikod. Vsled tega pa gledajo v novem času prek Nemčije v Rusijo in častijo Ruse čisto posebno, ako pride kateri na francoska tla. Dokler je republika v Franciji, pa ni misli, da stopi ruski car v zavezo z njo. — Gladstone, vodja anglijskih liberalcev, kaže sedaj, da ima veliko upanja, da dobi njegova stranka v prihodnjih volitvah večino. Ako se to izgodi, postane predsednik v ministerstvu in tedaj hoče podati kat. lrcem vsaj tistih pravic, ki so jim najbolj potrebne — v cerkvi in v posestvu. — V nemških pokrajinah, kjer se nahaja veliko premogovih jam, v Vestfaliji začno delavci novi

„strike“, to pa vsled tega, ker jim doslej uradnije ne dovolijo nobene olajšave pri delu, pa tudi plačilo se jim ne vzviša, kakor si ga želijo. — Cesar Viljem je sopet na potovanji, sedaj ob reki Rhein. V Frankobrodu so ga vsprejeli posebno veličastno. — Ruska vlada je ukazala, da velja poslej v baltičkih mestih, kjer so iz večine Nemci doma, ruski za uradni jezik. Tega pa menda ni bilo treba; to je sila in ne more iz nje priti kakih koristi. — V Rumuniji, mali državi ob naših vzhodnih mejah, so izpoznali, da je tudi njim na škodo, ako ne pride k malu do trgovinske pogodbe z našim cesarstvom. Da so jo kedaj razdrli, tega pa so bili krivi najbolj naši judje na Dunaji in v Pešti. Pošiljali so v Rumunijo slabo blago za drage denarje. — Sobranje ali drž. zbor v Bolgariji je potrdil pogodbo gledé posojila 30 milj., ki jim ga ponuja naša „Länderbank“. — Sedanja srbska vlada obdolžuje ministra za finance, dr. Rakića iz poprejšnje vlade, da je na večih straneh delal na škodo države. Na tožnjo klop pa ga za to vendar le ne bodo djali. — Turška vlada hoče na otoku Kreta nekaj storiti za tamošnje kršč. ljudstvo, toda nas obhaja strah, da mu bodo novotarje, ki jih namerava vpeljati na otoku, le na škodo. Turek ostane Turek, če tudi dela ponudbe! — V Abisiniji, v Afriki, je bila dne 2. decembra sreča mila cesarju Meneliku ter je njegova vojska do dobra natepla krđela njegovega nasprotnika. — Republika v Braziliji, v južni Ameriki, ne bode se tako na lahkem vzdržala, kakor je nastala. V večih pokrajinah se jej ustavlja ljudstvo.

Za poduk in kratek čas.

Škofija in nadduhovnija Ptujška.

(Dalje.)

Tudi v Ptuiju je protestantizem koncem 16. veka okužil skoro vse prebivalce in začela se je najžalostnejša doba, ki je trajala blizu 20 let. Da se je krivovera v mestu in okolici tako močno vgnjezdila, zakrivil je mnogo tudi takratni nadškof Solnograški, Wolf Dietrich, ki je s svojim slabim izgledom, kakor v Solnogradu, tako po drugih, njemu podložnih mestih jih veliko pohujšal. L. 1587. je sicer izdal ukaz, da mora vsakdo, ki noče biti katoličan, v 14. dneh zapustiti deželo, a vsak, ki ga je poznal, je vedel, da se je to le na videz zgodilo. Za cerkvene postave se ni veliko brigal ter je živel v divjem zakonu. Jezvitov, ki so ga bili enkrat posvarili, ni mogel trpeti; nobeden ni smel v njegovih deželah in mestih pridigovati. Zato pa se je protestantizem zelo širil in se tako vkoreninil, da je Dietrich-ov naslednik v Solnograški nadškofiji, Marko Sittich, grof Hohen-

embs imel mnogo opraviti, preden je krivovero iz svojih dežel in mest iztrebil. V tem ga je na Štajarskem zelo podpiral Sekovski škof Martin Brenner, v obče „kladivo za krivoverce“ imenovan.

V teh nevarnih časih župnikoval je v Ptui goreč dušni pastir, ki se ni strašil truda in raznih over ter je s svojo bistroumnostjo in jekleno značajnostjo podpiral vlado pri toliko važni, a tudi težavni protireformaciji. Bil je to župnika Gašp. Unholda naslednik.

25. Boštjan Kobelj, župnik in duhovni komisar za Spodnje Štajarsko (1580—1599).

Po mnenji F. Raispa¹⁾ bi ta za Ptuj vse-kako znamenit mož bil domač rojak, Ptujčan ter bi v svojem rojstnem kraju bil župnikoval samo dve leti (1590—1592), a razni izvirni zapisniki²⁾ nam o njem poročajo vse drugače. Iz ovih zanesljivih poročil povzamemo, da je Boštjan Kobelj, narodivši se okoli l. 1550. v Kranji, študiral modroslovje in bogoslovje v Gradci, kjer je bil zadnja tri leta „summi Pontificis alumnus“. Marca l. 1577. v mešnika posvečen dobil je službo kaplana v Gradci. L. 1579. bil je nameščen pri sv. Pavlu na gradu.³⁾

Ob Jurijevem l. 1580. moral je župnik Ptujski Gašpar Unhold zaradi dolgov rezignirati. Ker je vlada davčni zaostanek, ki je v večih letih narastel do ogromne vsote 1020 gld., 7 šil. in 4 vin., strogo tirjala in so se oglaševali tudi drugi upniki, ni si nikdo upal župnije prevzeti; sploh pa tudi razmere v Ptui zaradi protestantizma niso bile posebno ugodne.

Gradweinski župnik in višji duhovnik na Štajarskem, Albrecht pl. Hornberg nagovarjal je kaplana v Gradci, Boštjana Kobelja, naj se za izpraznjeno Ptujsko župnijo oglasi in v Solnograd poda, da potrebno skušnjo napravi. Nekaj časa se je obotavljal, a 5. sept. l. 1580. je vendar pisal nadškofu v Solnograd, da se dela in truda v dušnem pastirstvu nikakor ne boji, ker je pri jezvitih študiral, pač pa mu delajo preglavice in skrbi denarne zadeve. Vse župnijske dohodke pobral je prednik ter odšel zapustivši čez 1000 gld. dolga. Ako bi toraj moral takoj nastopiti, s čim bode dolg poplačal in kako se preživil na tako veliki župniji? Zato prosi osobito gledé zaostalih davkov pojasnila. Med tem je v zadevi višjega duhovenstva prišla iz Solnograda v Gradec posebna komisija, ki je Kobelju vse dvome povoljno rešila. Kmalu na to podal se je s svojim znanjem, dr. Petrom Muhičem, profesorjem na Dunajskem vseučilišči, ki je bil ravno takrat poklican v Solnograd, da prevzeme višjo duhovenstvo na Štajarskem,⁴⁾ k nadškofu v Solno-

grad. Ondi je dne 21. sept. l. 1580. delal skušnjo, pri kateri je na vsa vprašanja tako izvrstno odgovoril, da sta mu izpraševalca Schreindl in asesor Martin Pegius z veseljem dala spričevalo sposobnosti za samostalno dušno pastirstvo. In že naslednjega dne (22. sept.) bil je imenovan župnikom v Ptui in duhovnim komisarjem za spodnje Štajarsko. (Dalje prih.)

Smešnica 50. „Kaj“, vpraša Krsnik, „kaj ti je, ljubi sosed, da si tako klavern?“ „Kaj“, odvrne mu sosed, „kaj bi ne bil, ko mi je žena zbolela in sem že dva zdravnika vprašal, pa sta mi oba djala, da ji daje svet že slovo!“ „Ej“ reče Krsnik, „kaj bo to, daj pa ti slovo zdravnikoma!“

Razne stvari.

(Pogreb.) Včeraj, dne 11. decembra so pokopali vlč. g. Marka Glaser, čast. korarja in župnika pri sv. Petru blizo Maribora. Pogreba so se vdeležili mil. knezoškof in veleč. korarji solne cerkve ter več drugih čč. duhovnikov iz Maribora. V vsem pa je bilo pri pogrebu 34 duhovnikov in 13 bogoslovcev in brez števila ljudstva. Pridigovali so msg. prelat Fr. Kosar.

(Sejmovi.) V Mariboru se dela na to, da naj bode, poleg tedenskih sejmov po sobotah za navadne reči, še živinski sejem dvekrat v vsacem meseci, prvi ponedeljek v meseci, kakor je to že doslej in pa potlej 3., ako ni na tak den praznik ali pa nedelja. Tedaj pa je sejem naj prihodnji den. Mestni zbor je za to in je torej skorej gotovo, da dobimo take sejme.

(Okr. zasto p) v Šmarji je izvolil g. J. Anderluha za predsednika in g. H. Tanšiča za namestnika, v odboru pa so ti-le gg.: Leopold Fieglmüller, graščak v Žusmu, Fr. Andrinek, posestnik v Šmarji, Fr. Podgoršek, veleposestnik na Ponikvi, Fr. Detiček, posestnik v Metinji, M. Senica, posestnik na Ponikvi in J. Kregar, posestnik pri sv. Petru v Medvedovem selu.

(Imenovanje.) Gosp. dr. Janko Babnik, avskultant v Litiji, postal je pristav pri c. kr. okr. sodniji v Logateci.

(Za slov. šolo) potegnili ste se tudi občini Marija Gradec in Št. Kristof v Laškem okraju, ter je vsled njune pritožbe ministerstvo z ukazom od 17. junija t. l. št. 6717 spoznalo, da mora biti na šolah v Gornji Rečici, v Dolu, pri Št. Jederti, v Hrastniku pri Št. Petru in Št. Nikolaju slovenščina izključljiv podučni jezik; nemščina pa da se naj podučuje le kot neobvezni podučni predmet, ako stariši ne rečejo, da se njihovi otroci ne bodo učili nemški.

(Za dijaško kuhinjo) so darovali spoštovani Gajšovci, Ključarovci in Kokoriči (fare

¹⁾ Pettau, 121.

²⁾ Knezoškofjski arhiv v Gradci in Mariboru.

³⁾ Mittheil. d. hist. Ver. f. Steier. XVIII., 67.

⁴⁾ Mittheil. d. hist. Ver. f. Steier. XXI., 40.